

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/30/2026
Identifikačné číslo spisu:	2322011167
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Petr Kaňa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2322011167.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňa a členov senátu JUDr. Jozefa Šutku a JUDr. Emila Dubňanského na neverejnom zasadnutí konanom 27. mája 2026 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. N. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 10. januára 2023, sp. zn. 3To/90/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného O. N.
o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Galanta (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom z 5. októbra 2022, sp. zn. 31T/73/2022, uznal obvineného O. N. (ďalej tiež „obvinený“) za vinného pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

od presne nezisteného času roku 2007 do dňa 12.05.2022 bez povolenia Ministerstva zdravotníctva SR si od doposiaľ nezistených osôb a na presne nezistených miestach, najmä v Seredi zadovážoval metamfetamín a tento bez povolenia prechovával v obydli na adrese I. č. XXX a predával ho v Nedede, Šali, Vlčanoch odberateľom F. M. od novembra roku 2021 za 20 € za 3 - 4 dávky a metamfetamín jej aj dával ako odmenu za odvoz autom, J. W. od leta roku 2017 za 30 € za pol kubíka a metamfetamín mu aj dával ako odmenu za odvoz autom v množstve 3 - 4 dávky za jednu cestu, N. X. posledných 5 rokov za 30 €/g, M. H. posledných 10 rokov za 5 € pol čiary a za 10 € celú čiary, G. Q. posledných 15 rokov za 10 €/dávka, I. Y. cca pol roka za 5 €/dávka a V. Y. cca 4 roky za 5 € bližšie nezistené množstvo a dňa 04.12.2021 bol u neho zaistený 1 ks zatavenej plastovej injekčnej striekačky s modrým piestom s obsahom metamfetamínu o hmotnosti 599 mg s priemernou koncentráciou 41,5 % hmotnostného, zodpovedajúceho 6 dávkam drogy, pričom metamfetamín je v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej

republika č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do II. skupiny psychotropných látok.

Za to súd I. stupňa obvinenému podľa § 172 ods. 6 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 36 písm. l), § 37 písm. m) a § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona, uložil trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil obvinenému trest prepadnutia vecí, a to mobilného telefónu (Vivo Y21, 64 GB, perleťový), SIM karty (4ka, XXXXXXXXXXXXXXXX). Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému ochranný dohľad na 2 roky. Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 51 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona uložil obvinenému počas trvania ochranného dohľadu obmedzenia a povinnosti spočívajúce v zákaze užívania omamných a psychotropných látok a narábania s nimi, ako aj v príkaze zamestnať sa alebo sa preukázateľne uchádzať o zamestnanie.

Proti tomuto rozsudku súdu I. stupňa podal v zákonom stanovenej lehote proti výroku o treste a spôsobe jeho výkonu odvolanie obvinený.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací uznesením z 10. januára 2023, sp. zn. 3To/90/2022 (ďalej tiež „napadnuté uznesenie“), podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného (ako nedôvodné) zamietol.

* * *

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu obvinený O. N. adresoval súdu I. stupňa vlastnoručné podanie, podľa obsahu posúdiť ako dovolanie, ktoré bolo doručené súdu I. stupňa 31. decembra 2025, v rámci ktorého súčasne požiadal o ustanovenie obhajcu na účely dovolacieho konania.

Opatrením Okresného súdu Galanta z 8. januára 2026 bol obvinenému ustanovený obhajca JUDr. Ondrej Bartošovič.

Dovolanie podané prostredníctvom ustanoveného obhajcu bolo následne podané 25. marca 2026, proti výroku o treste (a spôsobe jeho výkonu), uplatňujúc v ňom dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať ani meniť.

Obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie zdôvodnil tým, že súd I. stupňa nesprávne právne posúdil otázku existencie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, keď jej existenciu neuznal, a zároveň nesprávne aplikoval priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona. V tejto súvislosti uviedol, že svoje predchádzajúce odsúdenia považuje za vykonané, keďže sa počas skúšobných dôb podmienených odsúdení osvedčil. Na základe uvedeného mal súd I. stupňa hľadiť na neho ako na osobu, ktorá pred spáchaním trestného činu viedla riadny život, a aplikovať tak poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona.

Obvinený ďalej nesúhlasil s rozhodnutím súdu I. stupňa, ktorý ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Podľa názoru obvineného mal súd I. stupňa aplikovať § 48 ods. 4 Trestného zákona a umiestniť ho do ústavu s minimálnym stupňom strázenia, keďže v jeho prípade nejde o nenapraviteľného recidivistu ani o páchatel'a so sklonmi k násilnej trestnej činnosti.

V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax súdov v trnavskom kraji, ktoré pri obzvlášť závažných drogových trestných činoch v prípade dohody o vine a treste, alebo „vyhlásenia“, pravidelne zaraďujú obžalovaných na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia. Zároveň uviedol, že štandardne sa ukladajú tresty vo výmere 6 rokov a 8 mesiacov, niekedy aj nižšie, a to aj u páchatel'ov závažnejšej drogovej trestnej činnosti ako v jeho prípade.

Podľa názoru obvineného, okrem aplikácie vyššie zmieneného § 48 ods. 4 Trestného zákona, mohol súd I. stupňa aplikovať per analogiam aj § 48 ods. 5 Trestného zákona, keďže pri jeho aplikácii by nebol viazaný odsekmi 2 a 3.

Obvinený je presvedčený, že na jeho nápravu a ochranu spoločnosti by postačovalo aj jeho umiestnenie v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia, keďže v jeho prípade nejde o tak vážne trestnoprávne narušenú osobu, aby nemohol byť účel trestu dosiahnutý aj najmenej prísny stupňom strázenia.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený ďalej odôvodňoval aj tým, že od 6. augusta 2024 nadobudla účinnosť novela Trestného zákona, ktorá zásadným spôsobom upravila základné zásady a princípy ukladania trestov. Podľa uvedenej novely Trestného zákona je v jeho prípade možné uložiť podstatne miernejší trest.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Galanta z 5. októbra 2022, sp. zn. 31T/73/2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 10. januára 2023, sp. zn. 3To/90/2022, bol porušený zákon. Zrušil označený rozsudok Okresného súdu Galanta, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, a prikázal tomuto okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

* * *

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Galanta v písomnom vyjadrení k dovolaniu (doručenom súdu I. stupňa 15. apríla 2026) vyjadrila názor, že obvineným vytýkané chyby nenapĺňajú dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K námietke obvineného týkajúcej sa neaplikovania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Trestného zákona (pred spáchaním trestného činu viedol riadny život) uviedla, že obvinený bol v čase rozhodovania predmetnej trestnej veci spolu celkom 17 - krát priestupkovo postihnutý a 3 - krát súdne trestaný, pričom len jedno z týchto troch odsúdení mu bolo zahladené. Uvedené skutočnosti podľa jej názoru dostatočne preukazujú, že obvinený opakovane porušoval právne predpisy pred spáchaním skutku, a nevedel riadny život v súlade so záväznými pravidlami spoločnosti. V tejto súvislosti poukázala aj na odôvodnené aplikovanie priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona (bol už za trestný čin odsúdený), keďže v čase rozhodovania obvinený nemal zahladené odsúdenie Okresného súdu Šaľa z 10. marca 2003, sp. zn. 6T/12/2003, a odsúdenie Okresného súdu Galanta z 26. októbra 2004, sp. zn. SA-7T/72/2004, t. j. na základe vtedy aktuálneho odpisu registra trestov bol obvinený preukázateľne súdne trestanou osobou.

Pokiaľ ide o obvineným namietané neaplikovanie § 48 ods. 4 Trestného zákona, resp. ods. 5 Trestného zákona a jeho umiestnenie do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia, prokurátorka poukázala na znenie predmetného ustanovenia, ktoré uvádza, súd môže zaradiť... , ...nie je súd viazaný... . Z uvedenej formulácie je zrejmé, že súdy majú možnosť, nie povinnosť zvoliť spôsob, akým budú rozhodovať o zaradení odsúdeného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody. To znamená, že súd pri zaradení odsúdeného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody buď uplatní postup podľa § 48 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona alebo bude postupovať podľa § 48 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona a zváži, ktorý z ústavov na výkon trestu odňatia slobody by bol pre nápravu odsúdeného najlepší. Ak súd rozhoduje pri výbere ústavu v zákonom dovolených medziach, potom nemožno konštatovať, že išlo o nesprávne právne posúdenie alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Súd I. stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia riadne a presvedčivo odôvodnil svoj postup pri voľbe ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ako aj výšku uloženého trestu vo výmere 8 rokov.

K námietke obvineného týkajúcej sa uplatnenia Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 uviedla, že obvinenému bol trest uložený v súlade s § 2 ods. 1 Trestného zákona, teda podľa zákona účinného od

času spáchania skutku, za ktorý bol uznaný za vinného, až do vyhlásenia napadnutého rozsudku súdu I. stupňa. Uloženie miernejšieho trestu na základe Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 by bolo možné len vtedy, ak by takéto znenie Trestného zákona nadobudlo účinnosť najneskôr súčasne s vyhlásením rozsudku. Okresný súd Galanta však v prípade obvineného rozhodol rozsudkom 5. októbra 2022 (právoplatným 10. januára 2023), t. j. ešte pred nadobudnutím účinnosti predmetného zákona. Súdny nižšieho stupňa tak postupovali správne, keď zistený skutkový stav posúdili podľa Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024.

Vzhľadom na vyššie uvedené návrhy, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného O. N. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

* * *

Dovolanie obvineného O. bolo spolu so súvisiacim spisovým materiálom predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 8. mája 2026.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Konštatuje súčasne, že dovolanie obvineného spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

K otázke včasnosti podania dovolania najvyšší súd poukazuje na to, že hoci dovolanie vypracované ustanoveným obhajcom JUDr. Ondrejom Bartošovičom bolo podané 25. marca 2026, teda až po uplynutí zákonom stanovenej trojročnej lehoty (prípádajúcej na 23. február 2026), túto skutočnosť nemožno pričítať na ťarchu obvineného. Keďže obvinený v rámci zákonom stanovenej lehoty vlastným písomným podaním z 31. decembra 2025 nepochybne prejavil vôľu podať dovolanie, a súčasne požiadal o ustanovenie obhajcu na podanie dovolania a zastúpenie v dovolacom konaní, pričom súd I. stupňa tejto žiadosti vyhovel a obhajcu mu ustanovil (8. januára 2026), čím súd deklaroval splnenie podmienok zo strany obvineného na ustanovenie mu obhajcu na podanie dovolania a zastúpenie v dovolacom konaní, v dôsledku toho súčasne súd prevzal zodpovednosť za zabezpečenie obvinenému obhajcu a za to, že tento obhajca v mene obvineného podá (kvalifikované) dovolanie, kde ide o okolnosti, vrátane času podania dovolania obhajcom, objektívne mimo dosah ovplyvniteľnosti procesnou aktivitou obvineného. Fakt, že ustanovený obhajca v danom prípade nezabezpečil podanie kvalifikovaného dovolania v primeranom čase (v rámci zákonnej lehoty) teda nemožno pričítať na ujmu (ťarchu) obvineného. Preto dovolací súd zachovanie lehoty na podanie dovolania odvodzoval od včasnosti žiadosti obvineného o ustanovenie obhajcu za účelom podania dovolania a súčasne od toho, že tejto žiadosti zo strany súdu bolo vyhovené (ustanovením mu obhajcu na podanie dovolania). Dovolanie obvineného preto dovolací súd hodnotil ako podané včas napriek tomu, že v skutočnosti dovolanie formulované prostredníctvom obhajcu bolo súdu predložené až po uplynutí zákonnej trojročnej lehoty.

K otázke rozsahu prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu v nadväznosti na obvineným napadnutelné výroky odsudzujúceho rozhodnutia (ktorým treba rozumieť v jednote rozsudok súdu I. stupňa aj uznesenie odvolacieho súdu, ktoré vo vzájomnej nadväznosti tvoria celok), dovolací súd zdôrazňuje (čo zodpovedá obsahu spisu), že obvinený na hlavnom pojednávaní konanom 5. októbra 2022 urobil (po poučení samosudcom podľa § 257 ods. 1, ods. 5, ods. 8 Trestného poriadku) vyhlásenie, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe. Na otázky v súlade s § 257 ods. 5 Trestného poriadku, položené obvinenému v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku, tento odpovedal kladne. Po stanovisku prokurátora v zmysle návrhu na prijatie predmetného vyhlásenia obvineného, súd I. stupňa procesne uznesením vyhláseným na hlavnom pojednávaní podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenie obvineného, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, a podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku rozhodol, že dokazovanie v rozsahu, v akom obvinený priznal spáchanie skutku, sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s výrokom o treste a ochranným opatrením.

Dovolací súd tým reaguje na fakt, že obvinený dovolanie neobmedzil výlučne vo vzťahu k výroku o treste, formulujúc dovolanie ako podané proti odsudzujúcemu rozsudku ako celku.

Vzhľadom na súdom prijaté vyhlásenie o uznaní viny obvineného v pôvodnom konaní pred súdom I. stupňa na hlavnom pojednávaní najvyšší súd upriamuje pozornosť obvineného na s tým spojené zákonné obmedzenia v možnosti použitia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

V tej súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie (R) zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 12/2017, podľa ktorého:

Ustanovenie § 257 ods. 5 a ustanovenie § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku) dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby (§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c/, § 372 ods. 1 Trestného poriadku). Obmedzenie uvedené v § 371 ods. 4 veta druhá Trestného poriadku sa týka len podnetu na dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa odseku 3 naposledy označeného ustanovenia a na prípad uvedený v predchádzajúcej vete nedopadá. Z ďalšieho judikátu R 53/2021 (II.) zase vyplýva, že

ak súd prijme vyhlásenie obžalovaného o vine alebo o tom, že nepopiera spáchanie skutku, podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku, dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný jeho spáchanie priznal, resp. nepoprel, nevykonáva, a teda medzi prípadným porušením práva na obhajobu v prípravnom konaní a rozhodnutím o vine vydaným na základe takto prijatého vyhlásenia nie je daná príčinná súvislosť. V dovolaní, ktoré možno v tomto prípade podať len z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, tak môže dovolateľ úspešne namietat len chyby, ku ktorým došlo v súdnom konaní, v rámci ktorého obžalovaný predmetné vyhlásenie urobil. Najmä to, že obžalovaný nemal na hlavnom pojednávaní obhajcu, hoci išlo o dôvod povinnej obhajoby, resp. že nebol riadne poučený o následkoch vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) alebo c) Trestného poriadku, a to v rozsahu podľa § 257 ods. 5 a 8 Trestného poriadku, alebo že pred

prijatím takéhoto vyhlásenia súd riadne nezistoval skutočnosti podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Trestného poriadku.

Z citovaných zákonných ustanovení a judikatúry vyplýva, že proti rozsudku vyhlásenému po prijatí vyhlásenia obvineného o uznaní viny možno podať dovolanie len z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, môže ho podať len minister spravodlivosti, a aj ten môže v jeho rámci namietat' len nesprávny procesný postup súdu, ktorý predchádzal prijatiu vyhlásenia a uznaní viny (napr. absenciu poučenia o dôsledkoch takého vyhlásenia).

Na základe uvedeného možno konštatovať, že v danom prípade osobou oprávnenou na podanie dovolania proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného, že je vinný zo skutku uvedeného v obžalobe, je v časti týkajúcej sa výroku o vine iba minister spravodlivosti, pretože ide o rozhodnutie súdu I. stupňa, proti ktorému obvinený nebol oprávnený podať už odvolanie, v dôsledku čoho s poukazom na § 257 ods. 5 Trestného poriadku nemôže účinne podať ani dovolanie.

Odhliadnuc od uvedeného však je potrebné pripustiť, že obvinený je oprávnenou osobou na podanie dovolania v posudzovanom prípade proti výroku o treste, a hoci takýmto spôsobom dovolanie neobmedzil, dovolací súd, viazaný konkrétnymi vytýkanými chybami, materiálne posúdil dovolacie námietky z pohľadu ich opodstatnenosti aj možných negatívnych účinkov aplikácie práva súdmi v pôvodnom konaní na obvineného vo vzťahu k výroku o treste.

Najvyšší súd ďalej pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

Dovolací súd posudzujúc dovolanie obvineného v uvedených intenciách konštatuje, že obvinený v ňom uplatnil dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorý je naplnený, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vzhľadom na (už vyššie vymedzený) rozsah prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu v tejto veci výlučne vo vzťahu k výroku o treste, ktorý tak je dovolacím súdom vecne preskúmateľný z pohľadu chýb, ktoré dovolateľ tomuto výroku vytýka, z vyššie uvedených alternatív dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku tak prichádza do úvahy výlučne hodnotenie dovolacej argumentácie z toho pohľadu, či dovolaním napadnuté rozhodnutie vo výroku o treste je/nie je založené

na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia (otázka právnej kvalifikácie skutku je viazaná na výrok o vine) .

K napadnuteľnosti výroku o treste dovolaním obvineného všeobecne dovolací súd zdôrazňuje, že dovolacím dôvodom Trestným poriadkom primárne určeným na brojenie proti výroku o treste je dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ktorý je naplnený v prípade, ak mu bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby alebo ak mu bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (viď R 58/2007).

Tento výrok možno (úspešne) zo spektra dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, z pozície obvineného ako dovolateľa, napadnúť mimo rámca dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku len v obmedzenom rozsahu, v špecifických prípadoch, a so zreteľom na mimoriadnosť dovolania v systéme opravných prostriedkov len pokiaľ ide o pochybenia s reálnym negatívnym materiálnym dopadom na postavenie obvineného.

Medzi tieto dovolacie dôvody patria aj dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku. Obmedzenia (limity) v možnosti ich úspešného uplatnenia vyplývajú buď priamo z konštrukcie ich zákonnej úpravy alebo (a najčastejšie aj) z naň nadväzujúcej judikatúry. Z uvedených dôvodov tak „písm. c)“ je viazané na porušenie práva na obhajobu „zásadným spôsobom“, „písm. i)“ podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku „nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného“, „písm. g)“ pre úspešné uplatnenie má svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (viď R 24/2020).

K nesprávemu použitiu „iného hmotnoprávneho ustanovenia“ z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku tak výrok o treste možno úspešne dovolaním napadnúť (dosiahnuť tak jeho vecný prieskum) len pokiaľ ide o pochybenia tzv. kogentnej povahy, ktorými sú najmä ustanovenia Trestného zákona upravujúce ukladanie úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) alebo trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona).

Doterajšia judikatúra pripúšťa prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu úspešne napadnúť výrok o treste aj v súvislosti s otázkou poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, avšak výlučne v situácii predpokladanej v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 18/2015, podľa ktorého:

Otázka zisťovania resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Tr. zák., ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Tr. por. môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Pokiaľ teda obvinený v posudzovanej trestnej veci namietal, že súd I. stupňa nesprávne vyhodnotil existenciu, a tým aj pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, keď podľa jeho názoru mu bola nesprávne priznaná priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona (keďže odsúdenia skoršieho dátumu vykonal a v skúšobnej dobe osvedčil), a zároveň mu nebola (a mala byť) priznaná poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, ide o námietky nesprávneho vyhodnotenia existencie alebo neexistencie konkrétnych poľahčujúcich a priťažujúcich okolností súdmi v pôvodnom konaní, teda o námietky, ktoré majú skutkový, resp. dôkazy hodnotiaci charakter, ktoré sú aj v zmysle vyššie citovaného judikátu vylúčené z vecného prieskumu dovolacieho súdu, pričom v posudzovanom prípade dovolateľ ani nenamietal v tomto judikáte formulovanú špecifickú situáciu, ktorá by inak mohla

opodstatniť naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Žiada sa len dodať, že takáto situácia v posudzovanej veci ani nenastala.

Dovolateľom formulovaná požiadavka prehodnotenia poľahčujúcich a priťažujúcich okolností teda nie je subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ani pod žiadny iný dovolací dôvod.

V rámci dovolacieho konania taktiež nemožno dosiahnuť (vecné) preskúmanie výroku o treste výlučne na podklade námietky o neprimeranosti trestu, pokiaľ bol trest uložený v medziach zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Uvedené (a contrario) vyplýva z úpravy dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Obvinenému bol v posudzovanej trestnej veci uložený trest odňatia slobody podľa § 172 ods. 6 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 4 Trestného zákona, s poukazom na § 36 písm. l), § 37 písm. m) a § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona vo výmere 8 rokov. Základná trestná sadzba odňatia slobody ustanovená za predmetný trestný čin podľa § 172 ods. 6 Trestného zákona bola 10 až 15 rokov. Súdy v pôvodnom konaní u obvineného zistili (vo výroku ustálili) existenciu jednej poľahčujúcej okolnosti a jednej priťažujúcej okolnosti, v dôsledku čoho nedošlo k aplikácii § 38 ods. 2, ods. 3 alebo ods. 4 Trestného zákona upravujúceho zmenu trestnej sadzby pri prevahe poľahčujúcich alebo priťažujúcich okolností. Súčasne však súd I. stupňa aplikoval § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona a obvinenému uložil trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, teda pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Aj za predpokladu, že by súd I. stupňa neprihliadol na namietanú priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, a došlo by tak k prevahe poľahčujúcich okolností s následnou aplikáciou § 38 ods. 3 Trestného zákona, táto skutočnosť by nemala za následok zníženie dolnej hranice trestnej sadzby, ako sa zrejme obvinený mylne domnieva. Dôsledkom aplikácie uvedeného ustanovenia by došlo k zníženiu hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu. V takom prípade by sa po aplikácii § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona znížila horná hranica trestnej sadzby z 15 rokov na 13 rokov a 4 mesiace. Trestná sadzba by sa tak namiesto rozpätia 10 - 15 rokov pohybovala v rozpätí 10 rokov - 13 rokov a 4 mesiace.

Keďže však obvinenému bol v pôvodnom konaní uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, teda pod dolnou hranicou takto upravenej trestnej sadzby, prípadná zmena v hodnotení poľahčujúcich a priťažujúcich okolností by ani nebola spôsobilá viesť k priaznivejšiemu rozhodnutiu o treste. Z uvedeného dôvodu sú tieto námietky obvineného zjavne neopodstatnené.

Obvinený ďalej namietal nesprávnu aplikáciu § 48 ods. 4 Trestného zákona, resp. skutočnosť, že súd I. stupňa neaplikoval toto ustanovenie Trestného zákona. Bol toho názoru, že v jeho prípade nejde o nenapraviteľného recidivistu, a preto mal byť na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu s minimálnym stupňom strázenia, prípadne mal súd I. stupňa postupovať analogicky podľa § 48 ods. 5 Trestného zákona, v dôsledku čoho by nebol viazaný podmienkami ustanovenými v ods. 2 a ods. 3 tohto ustanovenia Trestného zákona.

Táto námietka je takisto neopodstatnená. Obvinený bol uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu, v dôsledku čoho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona mal byť zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia. Súd I. stupňa však s prihliadnutím na nenásilnú povahu spáchanej trestnej činnosti dospel k záveru, že na splnenie účelu trestu postačuje jeho zaradenie do ústavu so stredným stupňom strázenia, keďže u obvineného nebola preukázaná taká miera narušenia osobnosti, ktorá by odôvodňovala uplatnenie režimu maximálneho stupňa strázenia.

Súd I. stupňa tak využil postup podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona, čo je mimoriadne moderačné ustanovenie, na základe ktorého zaradil obvineného spôsobom, ktorý je v jeho prospech, do miernejšieho režimu výkonu trestu, než do akého by inak mal byť zaradený.

Námietka obvineného, že súd I. stupňa mal postupovať voči nemu ešte priaznivejšie, a zaradiť ho do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, opäť naráža na autonómne oprávnenie súdov v pôvodnom konaní zhodnotiť - individuálne na podklade z dokazovania vyplývajúcich skutkových zistení majúcich vzťah k otázke trestania - okolnosti prípadu aj osobné pomery páchatel'a, a na ich podklade zhodnotiť vhodnosť jeho zaradenia pre výkon trestu odňatia slobody do príslušného väzenského režimu.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona súd môže zaradiť páchatel'a aj do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého má byť podľa odseku 2 zaradený, ak má so zreteľom na závažnosť trestného činu a mieru narušenia páchatel'a za to, že v ústave na výkon trestu iného stupňa stráženia bude jeho náprava lepšie zaručená. Takto môže do ústavu na výkon trestu minimálneho stupňa stráženia zaradiť páchatel'a aj vtedy, ak bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu za úmyselný prečin. Nemôže však do ústavu na výkon trestu s minimálnym alebo stredným stupňom stráženia zaradiť páchatel'a, ktorému bol uložený trest odňatia slobody na doživotie, alebo páchatel'a obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci pätnásť rokov.

Aj v tomto prípade tak ide o dovoláciu námietku, ktorá má svoj podklad v skutkových okolnostiach, na vyhodnotenie ktorých sú určené výlučne sudy v pôvodnom konaní, nie dovolací súd.

Pokiaľ obvinený poukazuje na rozhodovaciu prax súdov v trnavskom kraji podľa jeho subjektívneho vnímania, treba zdôrazniť individuálnosť posudzovania každej trestnej veci. Súd I. stupňa pritom v posudzovanej trestnej veci dostatočne zdôvodnil svoje rozhodnutie o zaradení obvineného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia pre výkon mu ukladaného trestu odňatia slobody vo výmere 8 rokov.

Obvinený ďalej odôvodnil naplnenie uvedeného dovolacieho dôvodu aj existenciou neskoršie právnej úpravy (zmeny Trestného zákona) účinnej od 6. augusta 2024, ktorú považoval za priaznivejšiu.

Zo spisového materiálu vyplýva, že trestná vec obvineného bola právoplatne skončená v roku 2023. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na znenie § 2 ods. 1 Trestného zákona, v zmysle ktorého trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že trestnosť činu sa posudzuje a trest ukladá podľa zákona účinného v čase spáchania činu, pričom neskorší zákon sa použije len vtedy, ak je pre páchatel'a priaznivejší. Posúdenie priaznivosti neskoršej právnej úpravy (resp. viacerých do úvahy prichádzajúcich znení Trestného zákona) preto prichádza do úvahy len do právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku.

V posudzovanej veci však bola trestná vec obvineného právoplatne skončená 10. januára 2023 (vyhlásením napadnutého uznesenia odvolacieho súdu), pričom právna úprava, aplikácie ktorej sa obvinený domáha, nadobudla účinnosť až 6. augusta 2024. Nejde teda o situáciu predpokladanú v § 2 ods. 1 v jeho druhej vete Trestného zákona, zakotvujúcej retroaktivitu v prospech páchatel'a, ktorá je časovo limitovaná len do okamihu právoplatného skončenia trestného stíhania, pretože novela Trestného zákona účinná od 6. augusta 2024 v posudzovanom prípade zjavne nastala časovo až po právoplatnom skončení trestného stíhania obvineného (po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku).

V tomto smere dovolací súd zdôrazňuje účel dovolacieho konania. Dovolanie nie je ďalším riadnym opravným prostriedkom a dovolacie konanie nepredstavuje tretiu inštanciu určenú na opätovné meritórne preskúmanie veci, v rámci ktorej by bolo možné nanovo rozhodovať o vine a treste. Jeho účelom je výlučne preskúmanie právoplatných rozhodnutí z taxatívne uvedených dovolacích dôvodov v Trestnom poriadku, a náprava tých najzávažnejších právnych pochybení, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia. Samotná skutočnosť, že po právoplatnom skončení trestnej veci nadobudla účinnosť novela Trestného zákona, ktorá by mohla byť pre páchatel'a potenciálne priaznivejšia,

nezakladá dôvod na zásah do právoplatného rozhodnutia v dovolacom konaní. V takomto prípade nemožno prostredníctvom dovolania dosiahnuť aplikáciu právnej úpravy účinnej po právoplatnom skončení trestnej veci len z dôvodu jej možnej priaznivosti pre obvineného. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že ani táto námietka obvineného nenapĺňa žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie obvineného O. N. na neverejnom zasadnutí konanom 27. mája 2026 postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.